

הפכמות

משה פיינשטיין
ר"מ תפארת ירושלים
בנוא יארק

בע"ה

הנה הובא לפני כמה קונטרסים מהספר החשוב "ישראל והזמנים" שנתחבר ע"י הרה"ג מוהר"ר ישראל דוד הארפענעס שליט"א. והנה עיינתי קצת בספר הזה, וראיתי שנכתב באופן מאד מסודר ומבואר, שבטח יהיה לתועלת להסביר הענין המסוכך של זמנו של שקיעה ובין השמשות, לרבנים וגם אברכי ישיבות שמתעסקים בלמודם של הלכות אלו. והנה כידוע מחמת חולשת בריאתי וטרדותי המרובות, קשה לפני לקרוא כל הספר, וממילא לא שייך שאסכים להלכה על כל מה שנכתב בו, מ"מ ראוי הספר להדפיסו, ובאתי בזה גם לברך להמחבר הנ"ל שיצליחו השי"ת בהוצאת ספר זה, ויזכה לחבר עוד חיבורים, לתפארת השם ותורתו.

ועל זה באתי על החתום ביום כ"ח שבט תשמ"ג בנוא יארק.

משה פיינשטיין

בצלאל בהגמדה"א זצוק"ל שמערן

מח"ס שו"ת בצל החכמה ר"ח

פעיה"ק ירושלים ת"ו

לפנים אבדק"ק הרמנשטדט, פאפא ועד"י מעלבארן יצ"ו

ואבדק"ק קהל יראים וינא יצ"ו

בס"ד

הן נמסרו לידי עלים מודפסים חי' תורה המכילים חלק מספר הנכבד נקוב בשם "ישראל והזמנים" שנשלחו אלי מאת מחברם מע"כ הרה"ג ירו"ש חו"כ טובא מופלג בהפלגת חכמים ובינת נבונים מיודעי בינה לעתים וכו' וכו' כש"ת הר"ר ישראל דוד הארפענעס שליט"א מטובי הלומדים בעי"ת ברוקלין יצ"ו. כבקשתו עיינתי בקונטרסיו כמיסת הפנאי ונוכחתי לראות ביאוריו הנחמדים ובירוריו המאלפים, בעיקר בנוגע לסוגיא דבין השמשות ונוסף לכך גם בקשר לזמני מצוות רבות דאורייתא ודרכנן. והדברים משמחים בהאירו מחשבי בין השמשות ומפיץ אור על נתיבותי העמומות שיטות רבותינו הראשונים ומחברי האחרונים כיד ה' הטובה עליו, יד הגדולה ויד החזקה, בבקאות נפלאה והבנה עמוקה.

וכבר נתנו מהודם עליו ועל ספריו גדולי הרבנים דמדינתו ומחוצה לה ה"ו. ובכך גם ידי תיכון עמו לחזקו ולסעדו ומה' ישא ברכה ישועה והצלחה, לשבת באהלה של תורה בנחת והרוחה, לראות טוב בעמלו לחזות בהקדם בהופעת ספרו לשמחת אוהבי תורה ושוחרי תושי' כברכת עבד לעבדי ה' מצפה בקרב כלל ישראל לישועת ה' כהרף עין וחזותם בברכת כוח"ט.

פעיה"ק ירושלים ת"ו בחודש הרחמים והסליחות אלול דהאי שתא ה' תשמ"ג

בצלאל בהגמדה"א זצוק"ל שמערן

הסכמות

רפאל בלום

ראב"ד דק"ק קאשוי יע"א
בעדפארד היללס, ניו יארק יע"א

ב"ה.

הנה שלח אלי עלים לתרופה כבוד הרב האברך הגדול בתורה, בקי נפלא, ירא ושלם זי"ר יפ"ת כש"ת מו"ה ישראל דוד הארפענעם שליט"א, לברר ענין בין השמשות וכל המסתעף, וקבץ כעמיר גורנה, מערכה מול מערכה, דברי רבותינו הראשונים אשר מפיהם אנו חיים, וכן דברי רבותינו האחרונים אשר ג"כ נר לרגלינו דבריהם, ונשתמח לארכה ולרחבה, לברר כל השיטות כידועים דברי רבינו תם ז"ל, והגאונים ז"ל ורבינו אליעזר ממין ז"ל, ועבר על דברי קדשם בשום שכל, העמיק הרחיב לא הניח ממש זוית ופינה, לסדרם בסדר נכון, וגם פלפל בדבריהם להעלות פנינים, ממש לא נראה כבושם הזה, והוא תועלת עצום לכל עוסקי בתורת ה' תמימה, שעשה עבודה גדולה ורבה, וגם כללי הלכות אשר שייכים לזה בכמה וכמה גופי תורה, ועברתי על חלק ממנו להנות מפרי עמלו, והנני לבקש הלומדי' ותומכי דאורייתא לסמכו ולתמכו שיוכל להפיץ על פני תבל, ויהי זכות הרבים תלוי בו, וכבר אתמחי גברא בכמה תשובות נפלאות וקונטרסים גדולות וקבועות, ועתה עולה על כולנה, בחיבור נפלא הלזה, ויעשו ידי תושי', ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה, מתוך הרחבת דעת מנותה ושליו מעו"ע בע"ה א"ס.

בעיקר ענין בין השמשות, אם כי יש הרבה לדבר ולהאריך, אולם האמת דלמעשה הישר והטוב להתנהג על דרך שהביא הגה"ק רבש"י כקש"ת מו"ה חיים אלעזר שפירא זי"ע, במנחת אלעזר (ח"א סי' כ"ג) מה ששמע מפה קדוש רבינו רבן של ישראל הגה"ק מרן משינווא זי"ע, שאמר בשם רבינו הגה"ק ב"ק רבן של ישראל השר שלו' דבעלזא זי"ע, שעד ביאת גואל צדק לא יתברר הלכה זו, ועם מי הצדק, על כן בדאורייתא יחמירו כשיטת רבי' תם ז"ל ושיטת הגאונים, דהיינו עש"ק כגאוני' ומוש"ק כרבינו תם ז"ל, וכן לענין מילה כמבואר שם היטב, וכ' שם הגה"ק מנח"א שכן נוהגים ע"ש, ואם כ' ישנם באיזהו מקומן שנוהגין קצת לא ממש כזה, מ"מ האמת הברור דלמה לא נצא השיטות לכו"ע, ובכל שאר דרכים ח"ו יכולים להיות מכשולים, ואין שום טעם שלא לעשות כן, וגם בשאר ענינים שהם דאורייתא, כגון הפסק טהרה העיקר להפסיק קודם השקיעה הראשונה, אם כי יש קצת מקילים, לא ידעתי למה בזה להקל, ויש להאריך בכל פרט הרבה, אולם באמת כך נעשה מעשה כאן בארה"ב, לערך שלשים שנה קרא רבינו הגה"ק רבן של ישראל מרן אבדק"ק סאטמאר זי"ע, לאסיפה בביתו כמעט כל הרבנים הגאונים שדרו בברוקלין יע"א, והציע שלא להרבות בחילוקי דעות, רק לעשות כנ"ל להחמיר בדאו' כר"ת והגאונים, וכן נתקבל אז, וכן הוא בהלוח על ידי התאחדות הרבנים.

ונזכה כולנו לאור בוקר יורח שמש, ולעת ערב יהי' אור להושע בתשועות עולמים בקרוב בימינו בע"ה אכ"ר.

יום א' לס' השקיפה ממעון קדשך תשמ"ב לפ"ק

ולראי' בעה"ח

חק' רפאל בלום